

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De passionibus anime

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

Tractatus

in altari inter manus sacerdotis deo patri pro salute uiuorum et defunctorum offertur. re ipsam cura cum omnibus tibi in ordine commendatis offerre in acquisitionem et possessionem perpetue salutis. et ut omnes sint principes huius preciosissimi sacrificii quod immolatur semel in cruce sufficiens est precium pro peccatis totius seculi. habeas tunc specialem memoriam eorum que tibi sunt commendati. et recita nomina eorum in presentia christi. et reuerenter ac deuote sepius recte genua cordis tui ubi consistis ante fontem miserationum domini. Quotiescumque etiam te ad preceptionem corporis christi preparas. et preceptum tecum habes. esto queso memor fidelium defunctorum et implora tanto ardentius misericordiam eius. quanto certius retines in te pignus eterne redemptionis. Sepe de mane. sepe de uespere. sed in labore et tempore scripture. carissimorum tuorum recogita obitum. quomodo habeant et quomodo aliquid facias pro eis. quod ipsis proderet et tibi nihil obesse. Antequam comedam. suspiro ait sanctus Job. Et quo uerbo pietatis tibi et copationis inuicem opus. ut nunquam ab his corporeis sumas. nisi prius fidelibus defunctis aliquam spiritalem elemosinam mittas. Ego noui aliquorum tale esse consuetudinem qui signo rectorum facto. se expediunt et uacant orationi ad refrigerium animarum fidelium quorum elemosinas sustentant. etc.

Finunt epistole.

Incipit tractatus

eiusdem de passionibus a se edito anno m. cccc. ix. **P**assio est seruor. effectus et origo non cognoscere. prodest anime ad deuotionis scolam uocare. Hanc que admodum summam uiciorum est trahisse in affectum malicie. ita ut ipsum iam uirtutum ex intimo sensu placeat. sic culme uirtutis est. trahisse in affectum iusticie. Affectus uero. uel est passio ab agere derelicta in potentia cognoscere. uel similitudinem huius passionis. Non est autem deuotio sine affectio. Nam deuotio quod aliud est. quam exercitio uel eleuatio mentis in deum per purum et humile affectum. Rursus. omnis uirtus cum sit affectio moderata et ordinata. uicium ex defectu modum ordinis in affectibus pueniat. nunquam non salubris erit affectionum passionum cognitor. Passionum quippe ignorata qualitate. neque uirtutum. neque habituum. imo nec ipsi. hominis neque tentationum suarum multiplicium. poterit sus-

ficiens noticiam uel ars adipisci. **Q**uo pacto denique sicut oportet orabimur. me. orabimur spiritu iubilantes in cordibus nostris et laudantes deum in psalterio decacordo cum canticis in cythara. si desideriorum et affectionum que suauiter hanc armoniam reddere habent. naturam ignorauerimus. **S**entitur ab idiotis et simplicibus aliquando experientia literales affectus. nec negamus. Serunt ad ditione doctrine multum profert. **H**ac fidei ratione pignori sunt facti pres. notiam poemem et artem. in quorum ore uix aliquid nisi de passionibus aiarum sermo uersabat. **P**resente igitur materia de passionibus et earum conditionibus. de causis et effectibus. de modo que uidentur diuisi. placuit sub aliquibus considerationibus pertractare. Id quod reliquum erit. multa autem relinquetur. inueniet apud sanctum Thomam in prima secunde. vij. q. xxi. et deinceps. Ad id nos quos allegat doctoribus.

Prima consideratio

Passio est inclinatio quodammodo uel cooperatio seu similitudo conuenientia. derelicta ab agere in passum. per quam trahit quodammodo ipsum passum ad agere aut eide cooperari uel assimilari et refugit contrarium. **A**erte quemadmodum ignis generans ignem ex aere. relinquit in igne genito caliditatem et leuitatem que leuitas suo pondere uel tractu mouet sursum ad simile ignem. et dum illic est. desinit. odit uero locum deorsum. tamquam sibi non conuenientem et refugit ipsum neque quiete habet in illo. **S**ic homo proportionabiliter affectus per amorem ad aliquid inclinat ad illud. Et si non habet desiderat seu concupiscit ipsum. Et si adipiscitur quiescit et delectatur in eo. **O**dit uero contrarium et abhorret approximationem eius. etsi ei coniungitur. dolet seu tristatur. **E**t he sunt sex passiones tres respectu boni simplicis. et tres sunt respectu mali. per ut infra docebit. amor. concupiscentia. delectatio. odium. fuga. dolor. uel inquietudo.

Consideratio II.

Passio quilibet in se habet cognitionem uel conuictam uel in cognitionis. uel non conuictam uel in non cognitionis. **H**uius itaque quilibet ens naturale suas inclinationes certas. tanquam rememoratum et directum ab intelligentia non errate quod deus est. **A**git quippe deus omnia tanquam bonum summum simpliciter diffusiuum. et propter seipsum creauit omnia tanquam finis omnium.

Ideo bonū quod habet rōem efficiētis et finis ponit a beato Dioni. primū nomē dei. Consequens est igit q̄ in re qualibet derelinquat de passionē. que sit assilatio quedā vel coaptatio et cōueniētia vel incli- natio et tendētia ad ip̄m. fm ordinē sue sa- piētie. in q̄ fecit oīa in nūero pōdere et mē- sura. De caute inclinatio general ad fi- nē vltimū p fines p̄ticulares et primos/ no- minat q̄nq̄ appetitū vel affectio natural. q̄nq̄ pōdus rerū. q̄nq̄ tractū seu tendētia q̄nq̄ amor insit. q̄nq̄ lex. q̄nq̄ reglā. q̄nq̄ instinctū. q̄nq̄ eq̄tas natural. q̄nq̄ fedus rex stabile. q̄nq̄ sensus nature. aut aliq̄ ta- li vocabulo. S; res eadē est. q̄ sepe nihil dicit supadditū ad ip̄az naturā. neq̄ vt ac- cidēs. neq̄ vt habit. sed vt ip̄a natura talr instituta q̄ ex agente deo et disponente oīa fortiter atq̄ suauit/ h; tendere in talē vt ta- lem finē moueri ad illū si absens sit. nisi impediā. et q̄scere in adepto. odire vero contrariū. fugere q̄z. nec in illo q̄scere. Hoc somniasse visus est Erastus dicens oīa fieri p litē et amicitia. Hoc q̄z vidit Ari- sto. enūciāns bonū esse qd oīa appetūt. et hūc esse finē oīm deū cōfessus est. q̄ solū sic est inefficibil ab alio/ sic ip̄passibilis solū inuenit. tam passiōe pfectiuā vt ē illuāto in celo. q̄ defectiuā sic dolor in corpe aīa/ to/ nisi fortassis q̄s abuti ausus diceret in emanatōib; diuis repiri passiōē. sicut ge- neratōem filiū passiūā dicim. et similr pas- siuam spūssancti spiratōem.

Consideratio. III.

Passio sequens cognitōez p̄iunctā/ re- pitur in oī virtute cognitiuā. in q̄ passiōes derelictē ab agētib; icho- ant. et terminā in appetitiua virtute. ita vt passio tal/ generali noie describi possit q̄ est inclinatio vel motū pueniēs ex cogni- tōe vel app̄hensioe alicui vt pueniētis vt discōueniētis p̄ntis vel absentis. Et si q̄ dē morū ille q̄ q̄nq̄ successiuū est q̄nq̄ pma- nēs vel immanēs sic est amare. Si in q̄s cō- seq̄t ad cognitōez pure sensitūā/ sic dē pas- sio aīal. Si vero seq̄t cognitōez ipsi rōis deliberāns vel dictāns de p̄ticularib; agē- dis/ sic dē passio volūtaria vel rōnal vt cō- sciētiosa. Si vero seq̄t cognitōez pure in- tellectualē seu mentalē/ in cui lūie cogno- scunt p̄tia p̄cipia moralia. sic p̄t noiari passio sinderis vel mētalis excessus vbi sit

raptus et extasis. Et ita q̄druplex genus passionū p̄t apud hoīem inueniri natura- liū. aīaliū. rōnaliū. intellectualiū. Et qm apd phantes p̄cipal sermo ē de passiōib; b; p̄seq̄ntib; cognitōez sensitūā/ tā in aīa lib; q̄ in hoīb; eo q̄ ad illas trāsmutatur corpe trāsmutatōe sensibili/ et ad trāsmuta- tōes istas silt ipse passiōes aliq̄ p̄sequūt. Existimam idoneū tractare p̄tio sepatiz de passiōib; hmoī aīalib; q̄b; cognitōis/ facile erit p similitudinē et coaptatōem de re- liquis tam naturalib; q̄ volūtariis q̄ in- tellectualib; habere sermonē.

Consideratio. IIII

Passiōes aīales/ cognoscūt ex sub- iecto et obiecto et effectib;. Sūū equidē subiectū est vis appetitiua sensual. q̄ respicit bonū tpale p̄ticulare B vel illū tanq̄ sibi pueniēs. et malū tāq̄ dis- cōueniēs et hoc sub rōe cōmodi vel icōmo- di q̄z rō iusti p̄rie non est ibi nec fm eā p̄- p̄rie sumūtur passiōes. S; magis ip̄e virtu- tes/ in ip̄a rōnez mēte. Causat ergo mo- tus quidā in appetitiua virtute/ p̄seq̄nter ad app̄hensionē virtutis/ cognitīue sensua- lis exterioris vel interioris. cui obiectum est vt ex simplex vel ut quedā adēctio rei co- gnite ad p̄gnoscentē. boni vero supaddit pueniētiā rōem. Et qm bonū cōmodi p̄t cōsiderari absolute sine p̄ctione aliqua vel p̄siderat nūc vt absens nūc vt p̄ns. nūc vt arduū et difficile. atq̄ ita p̄portionabilr de malo p̄p̄erea fm hoc diuersificat vel ra- mificat virtū appetitiua. et silt passiōes. Est q̄ppe viriū appetitiua et alia concu- piscibilis. alia dē irascibil. quaz distinctio sumit ex obiectis. nā vis cōcupiscibilis re- spicit bonū vel malū nō sub rōe aliq̄ diffi- cultatis vel arduitatis. S; qm multa sup- ueniūt nata ip̄edire cōcupiscibile in sua i- clinatioe vel tendētia vel q̄ete circa bonū. et in odio fuga vel in q̄etatioe circa malum. hinc data est ei tanq̄ p̄pugnatrix ip̄a virtū irascibilis q̄ tendit in bonū ad ip̄iscēdū vt malū depellēdū/ n̄ vt simplr tale s; vt ardu- um et difficile adipisci vel euadi. q̄le nullū in deo repit ideo nec irascibile hnt vllam.

Consideratio. V.

Passionū nūer et sufficiētia sumit tā a subiecto q̄ ab obiecto. Vis itaq̄ cōcupiscibil vt respicit bonū

Tractatus

commodi absolute. et sic causat amor. vel libido. quod est coaptatio vel inclinatio quedam ad bonum modum. Vel respicit illud ut absens. et sic causat desiderium et concupiscentiam seu cupidum vel cupiditatem. quasi satura gens illud adipisci. Vel respicit bonum modum ut iam adeptum. et sic causat delectationem vel letitiam vel voluptas. **D**icendum quod est pro rationabiliter de tribus aliis passionibus respectu mali seu incommodi. Quale si apprehendit absolute sic causat odium quod est disconvenientia quedam et disproportion passiva ad ipsum malum. Vel apprehendit malum ut absens. licet ut imminens. et sic oritur fuga vel abominatio et horrores. Aut apprehendit ipsum malum ut iam presentem. et sic oritur tristitia dolor et angustia cum silibus. **E**t ita sex repuntur passionibus in concupiscibili. tres respectu boni. amor. desiderium et delectatio. et tres respectu mali. odium scilicet fuga et dolor. **R**ursus ipse vis irascibilis cum non respiciat bonum vel malum nisi sub ratione difficultatis et ardui ad adipiscendum. vel fugiendum quale nullum est bonum vel malum ut presentem propterea manet solum in tendentia vel fuga. nam quicquid est presentem vel adeptum ut tale est cadit in concupiscibilis rationem. **T**endit ergo vis irascibilis in solum bonum vel malum absens. tanquam difficile ad obtinendum vel refugiendum seu depellendum. **E**t si quidem fiat respectu boni futuri cum fiducia adipiscendi. sic dicitur spes. Si cum diffidentia sic dicitur desperatio. Si vero fiat respectu mali futuri. et hoc cum fiducia repellendi et oppugnandi sic habetur audacia. Si cum diffidentia sic metus aut timor exoritur. **E**t utrobique fiducia vel diffidentia potest inveniri. nunc cum certitudine. nunc sine certitudine. quibus iste passionibus certitudine magis importare videantur. **S**ic ergo quatuor habetur passionibus in irascibili. duas respectu boni difficultis futuri. spes et desperatio. et duas respectu mali futuri difficultis audacia et metus seu timor. **S**uperaddit quanta passio respectu mali presentis quam dicimus iram dum vis irascibilis affurgit ad vindictam illate iniurie que iniuria apprehendit ut lesiva proprie excellentie. et inducitur minoratio seu vilipensionis. adeo querit vicissitudo quedam lesionis quasi agens contra patientem ut dignum est. et sic fiat quedam equalitas. et hoc apprehendit ut difficile vel arduum. **S**ed cur hec passio non habet iram? **R**espondeo quod vis irascibilis sic affirmat quod nullo modo satagat vel audeat assurgere in vin-

dictam iniurie iam illate. hoc non fit nisi duplici causa. Una quod malum apprehendit presentem et inevitabile. et ita cadit sub ratione tristabilis et dolorosi. nec erit concupiscibilis ratio. **A**ut hoc fit quod vis irascibilis non satagit in vinum dictam. et ita cadit a ratione ire. quod reputat quod iniurias satis contra passus est aut contra patientem absque ulla difficultate quicquid placuerit. et ita querat seu querit et quodammodo delectat tanquam in adeptam victoriam. et hinc iterum spectat ad concupiscibilis rationem. **H**ic sequitur arbor

Consideratio. VI.

Passionum aialium propria et velut unica radix est amor seu libido. **A**mor quippe a malis est inclinatio vel motus surgens in aiali. et apprehensione boni vel tanquam boni sibi. utpote quod valet ad suum esse vel bene esse conservandum. **C**um igitur bonum prius sit quam malum (nam malum non dicitur nisi privatione boni) et habitus non est dubium prior est privatione (vix nec aliud odio habet nisi quod alicui quod diligit apprehendit esse contrarium) superest ut omnes passionibus respectu boni procedat eas quod directe de proprio malum respiciunt. tam in concupiscibili quam in irascibili. **I**nter eas vero que circa bonum versantur. ut sunt desiderium. delectatio. spes. desperatio amor que absolute bonum respicit. procedere habentur tres passionibus hinc pro obiectis bonum ut absens. vel ut iam adeptum. vel ut futurum et arduum. aut sub aliqua tali contracta ratione. **H**abemus consequenter quod vis concupiscibilis prior est ad irascibilem. quibus passionibus irascibilis frequenter ad concupiscibile terminentur ut spes aut audacia ad delectationem si vincant. desperatio et metus ad tristitiam si vincant cadunt. **I**nvenientur propterea quod omnes passionibus reducuntur ad quatuor principales. duas in concupiscibili que sunt delectatio et dolor. et duas in irascibili que spes et metus appellatur. **S**ed et sub generaliori consideratione omnes reducuntur ad duas secundum duplicem rationem. scilicet boni et mali. et ille sunt delectatio et dolor. **T**andem fit omnium adynamia vel radicalis originem reductio. scilicet ad amorem. id est summationem et principationem passio sit delectatio. sequens hinc amor ut querit in re iam adeptam. **A**mplius vero id amor seu libido sit propria passionum fornicitur tamen ipsa concupiscibilis nomine a concupiscencia vel cupidine. **E**tiam secundum fictionem poeticam dicitur quod cupido de amoris est filius veneris. et hoc quod bonum absens vel desiderat

tum magis facit se sentire ceteris paribus rone defectu et indigētie tanq̄ opposita iuxta se posita magis sentiatur. Siles affigere possum? cāz. cur irascibilis ab ira potius q̄ a spevl' audacia noietur. Ira q̄ppe respicit minoratōem seu vilipēsionē. q̄ int' ma/ la maxie fugit. sicut ex aduerso excellentia magis appetitur. et ita appetitur vt vite p/ prie aliquādo pferatur quē admodū itro/ ducit poeta. Equat' r'it ad nifum. Et hic est anim' mortis cōtemp'tor' illū. Qui vi/ ta bene credat emi quē queris honorem.

Consideratio VII.

Passiones oēs in aialib' brutis cen/ sende sunt bone et pulcre. Exēpli grā audacia et aiositas in leone et gallo. ira in tigrider ap'ro voluptas i por/ co hircor' passere. timiditas i leporez oue fraudulētia in vulpe. adulatio in cane sup/ bia in equo. tristitia melancolica in catto auaricia in cornice. Itaqz passioēs iste/ nez male sunt vl' deformes in genere mo/ ris. cū desit ipis aialib' libertas arbitrii/ i qua fundatur rō laudis vel vitupij. Neqz turpes dici pnt aut male in genere entis/ qm' ens et bonū et pulcrū cōuertitur. pro/ pterea tantūde hz q̄libet res sit substātia sit accidēs de bono et pulcro quātū de en/ te. nec h'fe p't malū. Ampli' vero q̄li/ ber res naturalis dirigitur in suis motib' ab intelligētia nō errāte vt dictū est. iaz ex sentētia phozū. cui p'formās se august. di/ pit q' de sicres q̄s condidit am' ministrat. vt eas p'rios mor' agere sinat. vbi āt deest er/ roz et adest rei id qd sibi ē p'riū. desit et tur/ pitudo necesse est. Qz passioēs in brutis aliqñ turpitudinis arguim' vel horrem' et odim' et expugnam'. Rūdem' hoc iō fie/ ri. qz nobis et desiderijs nris aduersantur inferūtqz lesionē. aut aliq' tali rōne. Non/ stra p'inde q̄ videtur eē pctā et turpitudies in natura/ quō ad cāz primāz sinē vltimū relata pulcra sint. videre facile est.

Consideratio VIII.

Passiones aiales in hoib' viatorib' sunt vt plimū vitupabiles et male turpes. Inueniem' hoc esse ver. nō solū ex determinatōe fidei. s; ex naturali deductōe si p'spexerim' cōditionē et finem fm quē hō cōdit' est. Nō nāqz cū sit na/ ture rōnalis. ipe fact' est vt discerneret int'

bonū et malū. et vt magis bonū magis dili/ geret. Constat vero deū eē summū bonū. Ordinat' est igitur hō ad p'gnoscedū et di/ ligēdū deū. in quo stat sua iusticia. sua bo/ nitas et gl'ria. Oportet qz vt hoc assequa/ tur aliqñ hō. alioqñ frustra et insipiet' ad hunc finē fuisset ordiat' supra brutales naturā. Et hac radice veritat' p'hibe seq̄t q' hō d; summū bonū summe diligere et magis q̄ pua bona aut q̄ mala. Debz ad opatōes pris sue p'ncipalis q̄ est rō ma/ gis inclinari q̄ ad illas corpis. Debet qñ to erit iustior iusticia morali/ vel nullo mō vel minus affligi. Debet fm portōem su/ p'iorē et diuiniōzē ac liberā dirigere inferi/ orē et ei libere et sine cōtradictōe dñari. D; h'fe corpus suū tanq̄ instrumentū cōfor/ me rōni. immortale. s. nec impediēs s; ad iuuās rōem. ac min' indigēs q̄ corpa infe/ rior' naturā. S; oim' istoz ac similiū videm' in hoib' cōtrarium ppter passioēs corpis. que trahūt aiām ad dilectōes soz/ didas et malas. trahūt in errores et supersti/ tiosas ifanias. trahūt magis ad opatiōes corpis q̄ ad opatōes virtuosas. trahunt ad obligatōem. ignorantia. et inq̄tudinē trahūt ad afflictōes ad rebelliones ad pe/ nāz mortē pl' q̄ in brutis et in iustis sepe pl' qz in iniustis. Quid sup' est nisi con/ cludere tales passioēs esse cōtra rectū et de/ bitū ordinē nature p'imit' institute. Dic/ aut' ordo nō aliter pueri potuerit p' qz ex culpa libere p'petrata p' i'gratitudinē con/ tra deū. sicut vidit q' deplorās dicebat. Nō cū in honore eēt. et. S; heu iā nō sillis s; deterior et turpior. Sūt igitur passiones hmoi vitupabiles. qz tollūt obedientiam. Sunt et malez turpes/ tanqz p'iuātes in hoie ex vitiosa radice modū spēm et ordi/ nē. pueniūt q̄ppe iudiciū rōis qd oportet/ ret subseq. turbāt ligāt atqz tyrānizant do/ miniū rōis. ita vt nimis sentiat hō illā sen/ tētia. Corp' qd corrūpitur aggrauat aiāz. Et illō Jugū graue sup filios adā. Deiqz multi phozū experiētia et rōe p'ucti p'fessi sunt hāc corruptōz. licet ad verā cām neqz qz puenit. Adē ex his radicib' q' mlti plici' extēdi potuerit/ necessitas oritur re/ creatōis hūane p' mediatorē spz deū et ho/ minē. alioqñ finis hūane creatōis i nubi/ lū corrūiss; p' tota spē/ qz nō ad glāz sue vi/ uificatōis et fructōis s; ad penā etne dāna/ tionis tota deueniss;. qd sapie dīne sueqz

potentia bonitati/neq; decēs neq; rōna
bile ē ascribere. de^o quippe ⁊ natura nihil
faciūt frustra. Hinc ortū habuit illa excla
matio pphica. Nunqd eivane pstitisti fi
lios hoim. dās intelligi q; nequē q; Florē
tur sū. p his que dicitur seqns cōsideratio.

Consideratio. IX.

Passiones aiales/ p statu nature isti
tute/ fuissent pulcerrime. **H**ui⁹
rō est. qz nulla puenisset iudiciuz
rōis. s; ad obsequiū ⁊ nutū eius vel surre
pisset vel qeuisset. Sic in xpo neq; dolor ē
neq; cōcupiscētia. neq; desideriū. neq; spē
aut metū inuenire erat/ aut aliā passionis
cuiuscūq; similitudinē/ nisi subsequēte ad im
periū ⁊ dictamē rōis. **P**orro qlibet hō
q;to ampli⁹ pferat in virtutib; moralib;
atq; gratuitis/ tāto reformabit ordo iste i
eo. vt passiones nō pueniāt aut obruat iu
diciū rōis. s; poti⁹ ad ei⁹ iussionē moderēt
Hinc ortū est diuinū illō Arist. verbū. q;
in virtuoso oīa cōsonāt rōni. Si tñ est in
hoib; inuenire talē/ pū q; corp⁹ mortale
hoc corruptibile/ induerit incorruptibi
litate/ ⁊ immortalitate ⁊ absorpta fuerit
mors in victoria. **S**ic fortassis eleuare
naturā hūanā voluerūt ipsi stoici dū dixē
rūt q; virtutes sunt ipassibilitates. nō vti
q; virtuosū nihil sentirēt aut paterētur/
alioqn lapidib; eēt pares. S; qz passio
nē quālibet/ puenit virtuosus. nec surre
pit aliq; velut effrenis atq; tyrānisans rōz
S; stat⁹ talis vrinā eque facit adq; rēf
q; pulchre cito describit **E**picurei atq;
naturā hūanā in bestiale detorq; bant. nec
aliqd porro meli⁹ aut diuini⁹ ponebāt in
hoie. dixerūt consequēter passiones oēs esse
pulcras ⁊ optimas. Ita enī de bestiis iam
dixim⁹. **L**etē Arist. q; mediū iter per
gēs negauit passiones oēs bonas eē. quā
multe pueniūt impediat rōem. Negauit
nihilomin⁹ oēs iudicādas eē malas ⁊ tur
pes. eas videlz q; rōe regerent. **P**uto q;
ex istis facile est elicere regulā generalē de
moralī bonitate vel malicia passionū. Dū
enī passiones regi debēt rōne nec regunt
ille tunc iudicāde sunt aut criminalitē aut
venialiter male. nā sensualitas in hoie p
ticipat de uolūtario in hoc q; ordinata est
audire rōem. quā dū renuit audire peccat
⁊ turpis est. bruta vero nullā hoc mō hnt
cū rōne colligantiā. nec ordinata est corā

brutalitas obtemperare rōni coniūcte quā
nō habēt. **S**ed ortū difficultas de pue
ris et fatuis nō habētib; vsuz rōis pmit⁹
institute. i tantū sunt
sui mot⁹ illi passioales turpes nō habēt
modū spēm vel ordinē qualē hūane natu
re postulasset integritas. ita vt veruz sit iu
xta hanc cōsideratōē q; nemo vinēs est si
ne pctō sup terrā/ etiā infans vni⁹ diei.

Solus xps p⁹ pctm̄ pmi hois sic habuit
innocentiā originālē sic in solo regno aie
sue/ seruata est iugiter ab instanti sue cōce
ptōis/ talis obediētia sensualitatis ad rō
nem/ qualē primaria nature institutio in
hoie plātauerat. **E**t talē neq; in virgīe
Maria neq; in **J**ohē baptista dū infans
eēt/ inuenire erat. Quāuis hec destitutio
nature. nequa⁹ imputaret tūc rationi ad
culpā actualē vel mortalē vel venialē apd
eos. sicut nec apd nos dū infantes sum⁹ ⁊
dū nō h; ratio liberū vsū suū. absq; oī
pcedēte culpa actualē nostra. **S**ecus vbi
culpa nrā in cā est. **N**ihilomin⁹ eēt hic
atredēda multa circa conditōz stat⁹ in no
centie. ⁊ circa libez dominii qd habuiss;
ratio p oī tpe supra sensualitate tā in pue
ritia q; in senio. tā morib; potētiāz natu
raliū cuiusmodi sunt nutritiua ⁊ vegetari
ua ⁊ generatiua. q; sensitiuarū sicut sunt
imaginatiua ⁊ fantastica. ⁊ exteriores q; q;
potētie de quib; nō est hic dicendū p sin
gula sicut nec quale dominii in istis com
prehensores fuerint habituri.

Consideratio. X. a

Passionū aialiu general' origo du
plex inuenit. Prouēit ei frequēter a
sensib; extiorib;. agētib; in ipsos
sensus. vt in vsū. auditū. gustū. tactū. et
olfactū. **E**t hic modus in hoie est velut ab
inferiori. Prouēiūt nihilominus velut a
superiori dū spūs rational. actuat⁹ hact⁹ us
la cognitione/ ex consequēti uolitione vel
nolitione. impat mēbus inferiorib; mot
nēs ea. Quēadmodū xps horribilē mor
tis apprehensionem imisit a ratione in sen
sualitatem. **T**alis ei colligatio iūgit por
tionē sensualem ad portionem rationalē
q; vicissim actus vnius redundāt in alte
rā. Quāuis in non virtuosis/ tract⁹ sensua
litas sit fortior. ⁊ ita fortior/ q; nō est i
prāte rōnis. nō tangi irruentib; primis
passionū motib;. lic; sub ea sit appetitus

ille et dicitur et taliter. q nequit ab inuita rone psum error qre. Secus in pfecte virtuosus. secus in beatis. secus i xpo. secus pterea in statu primario. de q pbabile est sentire. q nunq nisi desup impante rone potuisset qd cuq sensibile forinsec agere insensus. alioqn vix haberi pt exi qn necesse sit cedere deceptioes et errores potu ille cotingere. p illo statu. et passioes de necessitate puenisseratdem Expediit at sele uiter q sentit vt dixim? Sane mo nunc apd natura delitura. hio quado necesse est vt ois nostra cognitio/incipiat a sensu deorsum tnc autē de sursum sp descēdit.

Consideratio. XI.

Passiones suas suo mo dicendus e hre spūs noster ronal. Silt et rō seu voluntas. Presupponenda sunt hic oia q de distincōe spūs et rōnis et sensualitatis tradiderūt doctores sacri nō discrepātes in hoc a phis eleuatis. de q bō alio loco tractauim? duz sciam de theologia mystica vtraq; declarare tā speculatie q; practice conati sum? Et qstū patitur pfectens breuitas dicim? iuxta tā notata q; sicut ad cognitōem sensuale/nat est se/ qui qdā mor? ad pfectōem vel fugā dum apprehēdit aliqd vel tanq; uenies vel vt disconueniēs. Sic suo mo nata est sequi quedā affectō. logetū purior/ ad cognitō nē spūs in luce pure intelligētie a fantasmatib; denudate dū se ad lumē eternū desup cōuertit. qsi ad speculū qdā eternitat. et ad mōtes eternos a qbō mirabilr illuinat de? Volūtas silt dū in seq; cognitōis rōis q; mediā inter lumē spūs et cognitōes sensus/hz in se mor? passionales suo mo. qui tū nō alterāt p se et immediate corp? qz nec sūt organo corporeo mediāte. quē ad modū passioes sensuales oriūtur. qru effect? varij sunt in corpe. vt ad leticiā sequit di/latatio cordis. ad tristitiā pstricō. ad irā supcalefactō. ad timorē frige factō et ita de reliq;. Sū cor in gaudio paulatī dilatat. et maxime ad āteriora ppter quod moueri dicit a medicis versus pectus In tristitia vero paulatī ecōtra. s. ad interiora. et maxime versus deorsum In irayero subito versus pectus. In timore mouet ad oppositū subito In verecūdia subito ad vtrunq; In angustia vero paulatim. Et ita nō ponit medici nisi sex passiones iuxta sex mo

et quod pueri

dos alterādi cor ipm. Aduertat at studiosus diligēter hāc de passionibus distincōem. qm multavides inter sapiētes varietas de mō ponēdi vel negādi passioes. nō si cōcordauer eos ista p̄sideratio siue distincō. Posuerūt stoici passiones nō cadere in sapientē put. Prosper improbat ex factis litteris. arist. silt eis p rōes ab expētia sumptas dicit. S; intelligamus quid in re sentit et eos statim cōueniēri debim? Concedūt stoici gaudiū sapienti leticiā tollunt tanq; vanū aliqd et ludicrū nec senerū. Concedūt et sapiēti amorē virtutū et odiū vitiorū et spem bonā. et fugam vel horrore in honestatis. alioquin nullū in sapiēte plusq; in lapide virtutis locuz linqūt. Negant tamē in sapiente timorē misericordiā dilectiōem irā. tanq; egritudines et morbos animi pestiferos sicut nō minar. Aicer in detusculanis. Sic sentire visus est Boe. dū has quatuor passioes abijciēdas in inq̄sitōe veritatis/metricē iubet. Tu qz si vis luie clare cernere verū. tramite recto carpe callem. Gaudia pelle. pelle timorē nec dolor affit. spemq; fugato. nubila mēs vincatq; frenis. hec vbi regnant. Quis tū existimauerit boerū. vel aliter sapiēte. negauisse. qn plures et varij sint aiaz nostraz. ad virtutes et ad vitia spirituales affect? Ecce q; differētia negatōis et cōcessiōis passionū inter phos/magis ex noib; q; ex re pendere videt cū vera sit p̄sideratō nrā. q; passioes suas suo mo dicendus est habere spūs ronalis. Silt ratio seu voluntas. pportōnalr ad appetitū sensitivū /differēter tamē.

Consideratio. XII.

Passioes spūales/magis attēdēde sunt aie ad deuotōz vocate/ q; sensuales. vt illas adipisci. et h; eas affici mereat. Si ei deuotio ē (sic est) electio mēs i deū/p pū et hūile affectū. vt q; iā affect? ille nō est intelligēd? eē solū sensual q; frēq; nō ē in nrā p̄tate. nec respicit iustū vt iustū ē. nec ē solū volūtat/ in seq; nē cognitō; portōis inferiori ipi rōis. aspiciētis fantasmatata lz abs; fantasmate. qm hoc nondū est pfectoz q; p̄suetudie exte. citatos hūit sensus spūales istos i apice portōis superior ipi rōis. q; portio legib; eternis innitit/ in lumie pure intelligētie. im; p̄mixte loco et tpi. Et qm noiz gradis ē

sepe penuria. quoz nihilomin⁹ institutio libera est. Transferam⁹ deinceps nomina passionū aialū de quib⁹ p⁹ tractauerūt. ad affectōes h⁹ōi spirituales. q̄les habet anima. dū cōtemplās deū. Amōr ipsuz vt totū amabilē. Concupiscit ipm vt totum desiderabilē. Fruit⁹ z quierat⁹ z delectatur in eo vt in toto bono vt cūq⁹ iam adepto. Odit vero q̄cqd ab hoc toto amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe p̄t. Hinc illō sibi vehemētissimū odiū ad peccata horroz z abominatio z fugaz detestatio. si videant⁹ instare. doloꝝ autē acerbillimus z inq̄redo molestia si forsan affuerint. Hinc p̄teꝝ spes ingēs dū p̄siderat magnificētissimā z munificentissimā dei liberalitatē. repromittētē eterna. Audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grandia p̄opt⁹ deū. Zelus q̄z diuini cultus et honoris. Despatio at̄ in virib⁹ p̄p̄ijs. vel devirib⁹ p̄p̄ijs. vt ex consideratiōe tātorū discriminū z diuinōꝝ iudicioꝝ inscrutabilū met⁹ ingens. **E**cce habem⁹ in spū passioēs vndeꝝ p̄cipales. Amōrē. cōcupiscentiā. delectatōem. odiū. fugā. tristitiā. am. sp̄. despatōem. audaciā. merū. irā. vel zelū. **E**t vt ad vñū dicam⁹ z differētiā p̄p̄iā assignem⁹. passiones aiales vt tales sunt vtant⁹ circa rōem cōmodi vel in cōmodi. spirituales vero ad rōem solius iustitivel iniusti respiciunt.

Consideratio XIII

Passiones spūales/ hñtes originē ex p̄sideratōe puraz lucida iudiciōꝝ diuinōꝝ q̄ ad bonos z reprobos/ hñde sunt iugiter ap̄d deuotos/ tāq̄ centrū aliqd̄ vel cardo vel axis vel sid⁹ imobile/ intervolutiles alias q̄lescūq⁹ z vnde cūq⁹ surrexerit passioēs. **P**uto q̄ passiones h⁹ōi spūales habuerat q̄ dixit. Dñe añ te om̄e desiderū meū. **E**t rursus Oclī mei sp̄ ad dñm. **P**ro cui⁹ intellectu placat vt in manu ductōe grossa figurati. **C**onstituam⁹ nauē in medio mari. ordinemus eā et armem⁹ tā hoib⁹ q̄ instrumentis oib⁹ requisit⁹ sit in medio nauis mal⁹ erect⁹ portans velū exp̄āsum ad vētoꝝ susceptōem. sit in summitate mali rector nauis ita collocatus q̄ p̄t quaquersum. sursum z deorsum. dextrosursum z sinistrosursum. añ z retro p̄spicere sibi de om̄ib⁹. ita vt neq⁹ fluz tuo/ se elatōes maris/ neq⁹ caligines nebulose

neq⁹ vndaz asp̄sioēs. neq⁹ extēsiōes. neq⁹ distēsiōes veli p̄varietate ventoꝝ/ neq⁹ cōcurfus z occurfus nautarū seu remigantium seu nauē regentiū/ valeat obstare/ q̄ min⁹ inspiciat oia que vidēda decreuerit. **T**alis rector: z si ferat⁹ nūc hac nūc illac p̄ hāc nauē. si circūsonātes etiā vndiq⁹ variās mutarōes p̄dictas p̄peti cōpellit. nihil omin⁹ libez hz assidue p̄spectū ad imobilem celi plagā q̄ polū noiam. **D**etozquet insup oculos si et dū placuerit p̄ oēs circūq⁹ q̄ in infimis regiōes. **E**xistia talē eē debere sp̄m in nauicla corp̄is qualis tibi descript⁹ est rector nauis. **A**scēdat ipse oportet arcē seu speculā synderisis quā appellauit mystice p̄pha montē dñi. paul⁹ celuz tertū. **J**ohes esse in spū. **P**rospectat ex illa specula tanq̄ ex summitate mali stabilem celi arcem q̄ deus est. q̄ sez manēs stabilis dat cūcta moueri. **V**idebis q̄ spūs iste poterit annotare vētoꝝ passionū variaruz tanq̄ ec. xij. p̄tib⁹ z plagis ducentū origiñē. a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata cōplexione. ab actiōe qlitatū p̄marū. ab actiōe qlitatū scōꝝ. ab imaginaria virtute. a spū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄sitis vel innatis. tandē a varia cōbinatōne seu configuratōe causaz p̄dictarū. **S**up q̄bo oib⁹ p̄siderādū aliqd̄ existiam⁹ p̄ singula.

Considera. XIII. C

Passioēs spūales/ originari a deo tāmediate q̄ imediate/ fatēdū est. **S**i ois sapia a dño deo est. z sapientia d̄ a sapore fm nomē suū. **S**i p̄teꝝ grāz dona z virtutes ifundi sup naturalē a deo/ nemo fidel⁹ ambigit. **S**i rursuz virt⁹ sacroꝝ at̄tigit saltē misterialit⁹ in sp̄m. **S**i deniq⁹ multi sunt tract⁹ dei amorosi q̄les orabat aia sc̄tā in **L**ānc. **T**rahe me inq̄ p̄te currem⁹ in odorē vngētoꝝ tuoz. **E**t hec oia atq⁹ silia/ cū sint passiones ip̄i sp̄rit⁹ vel causant eas. q̄d sup est nisi vt fateamur deū agere passioēs in sp̄m. vsq⁹ ad eo vt iubilēz exultet spūs i deo saluari suo. **A**mplius vero. si naturā q̄nq⁹ sensuz spūaliuz p̄spicim⁹ q̄ suā hñt similitudinē ad sensus corp̄ales/ inueniem⁹ q̄ de⁹ est ip̄i auditui spūali armonia sonorissima. z ip̄i visui lux splendidissima. z ip̄i gustui sapor dulcissimus. z ip̄i olfactui odor suauissimus. z ip̄i tactui amplex⁹ iocundissimus. **P**orro semel locut⁹ est deus per

scripturam suam sacram. qui quisque idipsum non reperat semper per singulos ut dicitur Job. reperit tamen aperiendo sensus. ut intelligat hinc inde scripture. reperit quoque induendo mentem virtute ex alto. reperit inclinando. inspirando. alliciendo. illustrando. stabiliendo. ut non solum intelligat sed impleat et amem

Consideratio .xv.

Passiones spirituales ab angelo dei bono frequenter immitti credendum est. Holo quisque expectet et nunc pertractem studiose modos quibus angelicus spiritus copulari potest ad humanum illustrando ipsi afficiendo. monendo. et docendo. pertractatio quippe conditio fit a doctoribus scribentibus super scripturas sententiarum. Fatemur itaque quod angelus non illabit in spiritum nostrum quoniam hoc ipsum solum dei proprium est. quod ita spiritum nostrum solum potest dominum possidere foris atque suavitur ut sine motioni atque vivificationi spiritus noster obediat ultro. et sic ultro in se non habeat fas obniti. Et hinc ingressum dei dominum non minime lapsus. Sunt nihilominus alii modi quibus angelus bonus agit in spiritum nostrum. Unus est per applicationem immediatam sue substantie et virtutis ad spiritum. non quidem naturali ordine per statum penitus miserie. sed dispensatione supernaturali. Facta autem applicatio talis cum angelus sit substantia lucidissima virtuosissima ac benignissima quis negaverit quin alliciat et quodammodo trahat spiritum nostrum ab homini lucidat et benignat suave olentem virtute. tanquam si ferrum trahat a magnetem vel appetitus ab obiecto placidissimo et convenientissimo moveat per se si fuerit spiritus noster purus castus integer et sanus sine discrasia febrili corruptiois viciose. sine inpositioe sordidarum cogitatum cum desiderijs turpibus et fedis. Porro sicut imaginati sunt phantasmata quod actiones celi corporum per omni

orbem stellarum atque planetarum. et per omnia zodiaci signa format. corporum humanum. influuntque et imprimunt in ipsum concatenatoe quodam indissolubili proportionabili similitudine possumus dicere quod et in dispensatione dei gratuita quibus celestis hierarchia a summo usque deorsum per omnem iurisdictionem spirituale influere habet in humanum spiritum. quibus angelus suo modo. mediate vel immediate Sic seraphim inflammat. cherubim illustrat. throni stabilunt. Et hoc factum tres vires anime. affectivam. scilicet intellectivam et executivam. et factum tres portiones superiorem inferiorem et infimam sensualiter et approbatus prima hierarchia movere dicitur portiones superiorem anime que respicit principia. secunda portio inferior que respicit conclusiones generales et tertia portio sensualiter que ad singularia magis dilabit. Quisquis preterea studiose recogitaverit ea que tangere supposita liter iterum de causis naturalibus passionum animalium. per quos disponit vel indisponit spiritus ad passiones spirituales. advertat quantum dominum minimum habeat bonum angelus ad induendum salutem dispositionem huiusmodi illos affectus disponendo vel immutatio sensus corporales. tam inferioribus que exterioribus. que sunt organice potentie. et hoc modis varijs et pene infinitis. iuxta varietatem applicationum multiplicium. huiusmodi illius cause corporales. Uterque de his non est hic dicendum per singula.

Consideratio .xvi.

Passiones spirituales perturbant crebro ab imisioribus per angelos malos factis. Sunt quidem angeli mali quantum ad quodammodo permiserit agere filia multa ad angelos bonos tam ob subtilitatem rigoris que subest sue. que ob perspicuitatem naturalis ingenij. que propter experientiam diuturnitatem. nunc in naturalibus actibus sursum et deorsum in celum et in terram. nunc in operibus miraculorum angelorum et omnium spirituum bonorum. quibus erret frequenter. Excecat eos malicia amens. superbia furiosus sine lege et ordine. livor insanies. Excecat eos iustum dei iudicium illudens eis et perversissimos eorum conatus aduersus electos suos convertens in usum sue bonitatis. Transfiguratur se angelus iathanne in angelum lucis sic tradit apostolus. Quod fieri sic vno modo potest intelligi. ut ipse malus angelus celestis naturalis malicia et horribilios affectus suos fingendo se placidum pulcrum et benignum ad exemplar angelorum bonorum. Imitando preterea doctrinas et observaciones eorum bonorum angelorum.

De angelis malis

geloꝝ in amore castitatis & virtutū. Tam
vt seducāt faciliꝝ / q̄ venerent et colant sic
deus. Nā ppter qd aliud inuenimꝝ in sup
stitiōibꝝ magicis / fieri thurificatiōes & ora
tiones deuotas & ieiūnia. pete q̄ fieri mi
nisteria p pueros innocētes. nisi vt effica
tius fallat & colat sicut deꝝ. ¶ Deniqꝝ qn
tas habeāt efficacias ad imutatiōem cor
poris actōes iste malignoꝝ spiritū / scri
ptura sacra docet de magis Pharaonis &
alibi. Et rō certa deducit / p concessioꝝ de
mones aliqꝝ sint aduersus q̄s nobis ē col
luctatio sicut tradit apls. Et idipm & sc̄i
patres multis supra numeꝝ argumentis
experti sunt.

2) Considera. XVII.

PAssiōes spūales immittuntur a ce
lo. mediate tñ. & solūmodo dispo
sitiue. Silt a q̄litate sc̄dis cose
quentibꝝ celestes influxꝝ & primaz q̄litate
actōes. ¶ Longus eēt hic sermo de tradit
tione astrologoꝝ q̄ ad actōes celestes i cor
pus humanū. fm varietate signoꝝ & pla
netaz & aspectū. vt q̄ saturnꝝ inducit ad
tristitiā. Jupiter ad leticiā. mars ad iram
sol ad audaciā. venus ad cōcupiscentiā. &
ita de reliquis. Indevenit distinctio illa q̄
planetaz / aliꝝ est beniuolꝝ. aliꝝ maliuolꝝ
q̄uis hoc nō sit accipiendū de malicia q̄
sit innata planetis. Inducit enī q̄ntuz de
se est ad bonuz. sed in hoibꝝ abusus est / q̄
bone nature inclinatioes / deducūt in ma
lū. ¶ Potuerat etiā rememorari q̄ pacto
celestes influxus. varias impmūt miras
tā in lapidibꝝ q̄ in herbis & metallis pprie
tates. sicut in magnete pspicue cernimus
Sicut p̄terea dicūt reruz h̄mōi curiosi q̄
lapis aliq̄s portatꝝ vel inspectꝝ dat auda
ciā. aliꝝ leticiā. aliꝝ amorē. ¶ Nec at oia q̄s
tū h̄nt veritatis / nihil aliud pbant q̄ cōsi
deratiōes nostrā. qm̄ acceptōes h̄mōi fiūt
nō immediate in sp̄m rōnalem. sed in cor
pus. ad cuiꝝ alteratiōem / h̄c vel illā / nō pa
rū inclināt sp̄s ad h̄c affectū spūalē vel
ad illū in se pducendū. quēadmodū meo
ratur Heliseꝝ euocasse psaltē / duꝝ p̄phetie
sp̄m in se vellet excitare. ¶ Q̄ at demones
dicuntꝝ p aliq̄s h̄mōi virtutes allci vel eū
ci vel cōpelli / alteriꝝ est speculatiōis. ¶ Vo
cāt autē aliqꝝ virtutes h̄mōi virtutes ocul
tas sicut Auicē. Alij virtutes a tota specie
vel que insequūtur formā specificā rei. si

cut natura specifica caliditatis est calefa
cere / ita natura specifica magnetis est sic
mouere ferrū natura specifica strutiōis di
gere ferrū. Et ita de reliq̄s effectibus. q̄s
nō dicūt fieri ex cursu vel actōe q̄litarum
primaz vel ex cōbinatiōe earū seu p̄figura
tione. quēadmodū fuit intentio q̄rundā /
ad hec p̄incipia generalia q̄lescunt q̄ effe
ctus iseriores reducere / q̄vl nō p̄nt vel dif
ficillime p̄nt in assignatiōe totꝝ varietatum
in effectibꝝ semet euoluere. ¶ Inuenimꝝ
p̄terea q̄sdā p̄horū opinatos esse (sicut ex
articulis parisiē. condēnatis palā clici)
q̄ celestes itelligētie que animāt celū fm
eos / taliter agebāt in sp̄m / qualr celū agit
in corpus. ita vt sp̄s se haberet solū passi
ue / ad oēm suā cognitiōem vel affectiōem
& nil agebat sed agebat. tanq̄ si obiectum
lucidū agat imaginē sui in speculuz obie
ctū. vel tanq̄ pictor. aut scriptor si agat i
tabulā. put etiā Boenꝝ in suo de cōsolatiō
ne metroyno cōmemorat. ¶ Dixerūt rurs
sus aliqui q̄ hec actio itelligētarū / sit li
bere in sp̄m. nūc ad hoc cognoscēdū nūc
ad illō. Alij naturali necessitate id fieri cō
tendebāt. ponebāt tñ / q̄ dispositio sp̄s.
p̄out abstrahit magꝝ aut minus a carna
libꝝ vinculis. et carcere ceco corpis. iunat
plurimū vel ipedit / radios hos influxꝝ.
Sic saluāt magicā naturalē. sic p̄phetiā
illūiatōem. & ita de plurimis. Sic imagi
nari sunt Auicē. Algazel. Alkindꝝ. & non
nulli xp̄ianoꝝ & doctorū. ponētes aiām illi
lustrari quāquersum. Et hoc posuerūt ali
qui fieri p liberā cōuersionē sp̄s / fm du
plici facie suā. nūc ad supiorā nūc ad infe
riorā. ¶ Aristo. vero nullū posuit nisi ab
infimis fieri p̄gnitiōes vel affectōes origina
tiꝝ & immediate. quē isecuri sunt cōes docto
res catholici dū loquūt de statu nature de
stitute nec eleuate p raptꝝ aut illustratiōes
miraculosas. sicut dicit petrꝝ q̄ nō hūana
volūate allata est aliq̄ p̄pheta. Raptꝝ at
vel extra ap̄s deuotos tūc iō d̄z fieri dū il
lustrāt sp̄s immediate de sursum q̄ p̄et
naturalē cursum vite p̄ntis hoc euenit.

Considera. XVIII

PAssiōes spūales iuuant plurimū
vel ipediūt ab inata p̄plexiōe cor
pali. ¶ Auto: ifauit plato q̄ aie ite
quūt corpa. n̄ q̄dez naturali necitate si ad
sp̄m liberū fiat aspectꝝ. sꝝ q̄dā inclinatiō

ne. prout corp⁹ ipm summissat aie tanq³
 instrumentū. Costat enī q³ ad instrumen-
 torū varietatē / surgit in oparōnib⁹ facili-
 tas maior vel difficultas. Videmus itaq³
 circa mechaicas artes q³ faber alt opatur
 cū instrumēto quadrato. aliē cū acuto. ali-
 ter cū hebeti. Sic scriptor v⁹ pictor. Sic
 erit suo mō de varia cōplexione mēbrozū
 r de his que mēbris ipsis subseruiunt. vt
 sunt spūs corporei. tā radicales q³ fluētes
 vt est p⁹erea sanguis qui est cōis materia
 nam mēbroz q³ hmōi spiritūū. **C**irca
 quod oportet attendere iuxta traditiōem
 medicorū q³ sanguis subtilis r clar⁹ in sub-
 stātia / temp⁹ vero in q³litate / disponit
 ad gaudiū maius vel min⁹ fm q³ntitatē ta-
 lis sanguis qui generat spūs splendidos
 atq³ tpatos. **S**anguis autē clar⁹ r subri-
 lis r calid⁹ a dominio (qualis est sanguis
 corp⁹ in quib⁹ color rube⁹ dñat) dispo-
 nit ad velocissimā iram. cum sit velocis in
 flāmationis. et mot⁹. s³ ira hec / modicū est
 durabilis. cum omīe subtiler tenue celeritē
 resoluat. **S**ivero sanguis fuerit subtil⁹
 r clarus sed frigid⁹ qualis est in corpibus
 in q³ aquositas naturalis fleumatis do-
 minat. inclināt ad timorē r pusillanimita-
 tē. q³ a q³busdā vocat cordis debilitas. Ec-
 hoc est q³ spūs a tali sanguie generat⁹. est
 modic⁹ frigiditate impediētē suā genera-
 tionē. Est etiā grauis r paz inflāmabilis
 ppter frigiditatē r humiditatē. ideo supēst
 vt sit ineptus calefacere cor r ab exteriori
 moueri / p⁹erea neq³ ad irā neq³ ad gaudi-
 um neq³ ad audaciā / p⁹ inclināre. **S**ā-
 guis autē grossus r calidus si fuerit niger
 aut tenebrosus r ineqlis grossiciei q³ tur-
 bidus appellat qualis est sanguis corpo-
 rū in quib⁹ color appropinq³s fini adu-
 sionis dñat / disponit ad tristitiā ppter te-
 nebrositatē spiritūū. r ad irā ppter calidi-
 tatē ipoz. Disponit insup ad p⁹inaciā vl
 firam irā. ppter eoz spissitudinē vel grossi-
 ciē. Delet enī tarde nimis. forma eis im-
 pressa. r a corpe tarde dissoluūt. **S**i ve-
 ro sanguis fuerit grossus r calid⁹ / non tū
 turbid⁹. qlis inuenit in corpib⁹ hūitibus
 cor tpatū r epar notabilr calidū atq³ siccū
 sed lōge ampl⁹ siccū r vtētib⁹ diēta medio-
 cri / vel in corpib⁹ tpatis q³ sanguis forti-
 exercitio calefact⁹ r inspissat⁹ nondū cepit
 adurir r denigrari / nō disponit ad tristitiā
 sed ad cōstantē audaciā. quā quidā vocāt

fortitudinē cordis / disponit q³ ad medio-
 crem irā q³ leticia frāgit eam cū ad cā sint
 magis proni q³ ad tristitiā. **S**3 si ex vebe-
 mētissimis causis ira fortis excitet. in tali-
 bus tarde sedat. ppter grossiciē seu spissitu-
 dinē p⁹dictoz. **S**anguis autē grossus et
 frigid⁹ nō tamē turbid⁹ / qualis est in cor-
 pib⁹ hūitib⁹ cor tpatū r epar siccius r fri-
 gidius temperato sed magis siccū q³ frigi-
 dū. vt vtētib⁹ diēta generatiua de se me-
 dioctis sanguinis. reddit hominē medio-
 cre in oib⁹ accidentib⁹ animi. vt nō mag³
 sit pron⁹ ad hoc q³ ad illud. Sed in tātūz
 differt ab his quozū sanguis est tpatus. q³
 niā ex dispositiōe sui sanguinis est solid⁹
 siue constās in inchoatis p⁹pt grossiciē
 spiritūū suoz. **S**ivero sanguis sit gros-
 sus r frigid⁹ r turbidus / sicut in habētib⁹
 epar eq³liter frigidū r siccū tpatō. vel amy-
 pli⁹ frigidū. r vtētib⁹ his q³ generāt hmōi
 sanguinē / disponit ad celerē r permanētē
 tristitiā r ad lentā vel tardā irā. **S**3 si exci-
 tetur ira ex forti causa / nimis p⁹ueurat. et
 inclināt ad odiū vel ad rancorē. Fortitudo
 tū ire istoz / minor est q³ in hūitibus
 grossum r turbidū atq³ calidū sanguines
 Sed maior q³ in hūitib⁹ ipm subtilē. pro-
 ppter q³ naturaliter odiū iuērat in istis.
Ecce q³ fm ista r filia / sumūt medici si-
 gna complexionū. r attribuūt alias cōdi-
 tiōes sanguineis. alias colericis alias flec-
 maticis. alias melancolicis.

Consideratio XIX

Passiones spūales solent immutari
 p⁹ri. mediate tamēz dispositiue / per
 actionē q³litate primaz. **S**ub-
 seq³tur hec cōsideratio ad declaratiōez pre-
 cedētis. Nā varia dispositio sanguis atq³
 spirituum / causat principalr a multiplici
 actiōe qualitātū primaz. **S**umam⁹ ar p
 manuductiua declaratiōe p⁹dictoz exēplū
 q³ in ebrijs quoz diē cōspicim⁹. Constat
 enī aliquos p⁹ius q³ vino se repleuerit / tē-
 peratos esse r sedatos in affectōibus / qui
 post vinū abundāter sumptū. trahūtur /
 hi ad irā yehementē. hi ad tristitiā melan-
 colicā. hi ad leticiā effusā. hi ad spem. hi
 ad timorē. hi ad audaciā. hi ad odiū r ins-
 dignatōem. hi ad benignitatē r amicitia
Cur at sit hec tāta varietas / nimis. q³ va-
 riatur accidētalis dispositio sanguinis r
 humoz atq³ spirituum / ex actiōe vini et

qualitatū suar. ¶ Quo circa facile est p-
pendere/quantū opetur hec vel illa com-
plexio fixa quodāmodo permanens/si in
accidētiā et transeūte dispositōne corpis.
dissimilis tam q̄ subita et potens opatio
subsequat̄ adeo quidē/ut si videris ebrīū
pri⁹ sobriū. fere dicere possis. bicytiq̄ nō
est ille. ¶ Deniq̄ quantū prosit in mora/
li negotio cognoscere/tales passionū ori-
gines/tam apud se q̄ apud alios/vel cor-
rigendos vel docēdos/nō opofum est ad-
uertere. cū nō eadē videā ebrīos et sobriōs
fm p̄m. aliterq̄ proinde sunt ad deuorō
nem et virtutē inducēdi/sic vel sic affectati
Quod vtiq̄ vidit sapiēs mulier abigail.
que nabal nō nisi postvinū digestū p̄mo-
nuit. Hoc insup lucidissime tradidit op-
tim⁹ moral artifex gregorius i suo pastorali

¶ Consideratio. XX.

Passiones omnes. p imaginatiuam
virtutē. solite sunt vel intendi no-
tabilitervel minui. Et hic infere-
mus de reliq̄s originibz ipsarū passionū.
¶ Itaq̄ quantā vim habeat virt⁹ imagi-
natiua tradūt phantes et medici/ p experi-
entie libri edocti. Dicūt enī ipam habere
virtutē regitiuā et imutatiuā toti⁹ corpis
¶ Quod vt facilius innotescat/suppona-
mus pri⁹ cū p̄ho q̄ species seu forma rei/
vel eius fantasma seu imago. habz vim al-
terandi. pportionalitervel agendi/ sicut
habet res cui⁹ est imago/ quēadmodū spe-
cies ignis bz vim calefaciendi. species nis-
uis infrigidādi. Non tamē in eqli gradu
ad rem ipam. ¶ Supponam⁹ p̄terea q̄
spūs aialis. delatiuus est formaz seu spe-
ciez. sicut aer recipit spēs coloris v̄l alio-
rū sensibiliū. Et he species licz nō sint sen-
sibiles in aere. faciūt tamē sensibiles ipres-
siones in corpibz dispositis. sicut species
coloris/ causant imaginē in speculo. Sic
imaginatio turpis figure/ recipit in spiri-
tibus. et desert et facit in semine deciso tēpe
talis imaginatōis/ notabile effectū turpi-
tudinis. sicut imaginatio ethiopsis assila-
tionem inducit ad ethiopē. ¶ Dec at dela-
tio forme imagine p̄ fieri duplr. Uno
modo q̄ ipamet forma moneat et deferat
ad motū sui subiecti. sicut si sal liq̄fiat in
aqua defert et expādit p aquā. Alio modo
fit hec diffusio/ p radiatōem ipsius forme
imagine. que bz vim suū ipsius diffusiuā

et causatiōem aliaz. speciez. et scipsa sicut
lux causat lumē. qd causatū potest pduce-
re aliud lumen. ¶ Supponam⁹ insup q̄
delatio taliū formarū p spūs/ potest pue-
nire vsq̄ ad sensus exteriorēs. quo casu fi-
et i sensibz exterioribus talis sensatio suo
mō. qualis fieret si ab extrinsecis obiectis
moueret. ¶ Hanc causam reddūt aliq̄ cur-
do: miētes exercēt opa vigilantīū. Cur eti-
am maniaci et aliq̄ melancolici/ credūt ea
videre vel sentire extrinsecus/ que nō nisi
intrinsicus certū est fieri. Dinc euenit vt
dum homo est in tenebris et timet/ putat
se quādoq̄ videre imagines terribiles. v̄l
audire fonos horrēdos. quēadmodū me-
lancolici etiā in pleno diez locis lucidis/
pariunt talia. p̄pter tenebz ositatē spiri-
tuū. quos horret quodā mō ipsa aīma vel
virtus imaginatiua. Et hinc semp tristes
incedūt. q̄ causam tristitie sue/ secū ferūt.
¶ Dec est ratio cur aliqui timēt nō timē-
da. Cur in suspitōnes mirabiles et falsiss-
mas cadūt. ita vt credāt se aliq̄ queri ad
mortē. vel ad incarcerationē vel spoliatiō-
nem. et inde fugiūt. nemine psequēte. tre-
pidantes timore vbi nō est timor. Logno-
ui talem tpe meo q̄ ingeniosissim⁹ erat et
peritus valde in medicina. qui tandē fugit
in nemora occulta/ nec vltra cōparuit
Sic aliquis estimabat se gallum. et more
galli cantabat. Alius murilegū: et sub lectis
mures querebat. Alius imaginās se ha-
bere cornua in fronte/ verecū dabat quoti-
enscūq̄ videbat se inspici et fronte tegebat
Ali⁹ imaginās se notari de infectiōe lepre
vel de morbo caduco/ oēs fugiebat et tre-
pidabat aspect⁹ et f̄mones. Ali⁹ imaginās
se habere pedes ferreos/ calcabat validissi-
me sup terrā. Alius ambulare nō audebat
fantasiās pedes suos cē vitreos. ¶ Sic sal-
uāt expositores aliqui quō nabugodono-
sor p̄medebat senū sicut bos. et cū feris ha-
bitabat. q̄ se bouē esse fantasiabat. Sic
asserūt medici q̄ imaginatio facit casum et
mortē inducit. Et hāc virtutē vsq̄ ad hoc
eleuare voluerūt aliq̄. vt p eā mirabiles i-
pressiōes fierēt in elemētis et in rebz extrin-
secis. vt q̄ ad imagiatōz alie⁹ (sicut refert
quicēna) cadat camel. Talia sunt inūera-
bilīa. Hā infinite sunt spēs hmōi fantasia-
rū vel melancoliaz fm traditōz medicorū.
q̄s Orati⁹ furores appellat vel infanias/
deducēs ex hoc oēs boies in aliq̄ stultos

esse. **D**ille puellaz inquit puerorū mille furores. Et in ecclesiastico dicit q̄ stultorū infinitus est numerus. **D**ec autē confide ratio docet q̄ saluberrimū est assuescere. vt animus noster a fantasmatibz quantū possibile est fieri se denudet et auertat in exercitacione sua. Quod qualr fieri habeat te-
Digim⁹ alibi in tractatulo de practica theologie mystice. consideratōe vltima. **R**ur-
 sus apparz q̄ piculosuz sit homini dimit-
 tere se nimis labi et pfundari in imagies
 vel fantasias preserti yiciosas et circa pitu-
 ra. sempq̄ labētia. vt sunt beneficia bono-
 res et diuitie. Nam cū generent habitus et
 actibus frequētatis. et habitus causent. na-
 turaliter fit. vt pondere sue inclinātōnis/
 sic immutēt imaginatiuā virtutē. et ex con-
 sequēti totū hominē. q̄ necessitate quedā
 trahit homo velut brutū. vt quēadmodū
 fit in ill quos p̄bs bestiales appellat. Sic
 vtiq̄ verū est. q̄ ois imaginatō pfundata
 habet suā infaniā vel ebrietatē et quasi des-
 moniacā passionē sicut dicit. **O**rigenes.
 Ledit quoq̄ notabilr seu pueritē totalitē
 iudiciū rōnis. patz in philocaptis. patet
 in ambiciof. in auaris. in inuidis. in im-
 patientibz. in quibz verisimiliter illud puerbi-
 um. Furor fit lesa sepius patiētia. **T**ra-
 demū puenit vt dimisso vocatiuo casu. q̄
 veniret introire i domū dei necesse est. qz
 nemo sibi assumit hūc honorē sed q̄ voca-
 tur a deo sicut aaron. alij p̄ noiatiuū casuz
 alij p̄ gtrm. alij p̄ accusatiuū. alij p̄ ablati-
 uū. cōrpati passionibz querāt ascendere. **A**d-
 dam⁹ ad hec cōcursum multiformē flexū et
 reflectū quē hūc in potētis cognitiuis ip-
 se imagines vel fantasmatā vel spēs ad in-
 uicē et cū habitibz passionibz inde sequē-
 tibz i potētis affectiuis. ita vt nō sit du-
 biū quin mirabilior varietas inde resultz
 q̄ sufficere causare simplex aliq̄ imago ta-
 lis. vel fantasma vel passio sequēs. **O** si
 fuerit cōcursum ordiat⁹ vt i virtuosf. nemo
 dubitauerit q̄ noziat in suauissima et mi-
 rabilis armonia. veluti citharedorū mul-
 torū citharisantiū in citharis suis quā ip-
 sa inhabitatit sapiētia delectatur audire
 Alio q̄n resultat horrenda prozsus et ama-
 rissima tumultuatio tāq̄ maris refrāgen-
 tis in se et ad cautes. **S**icut suos. **P**uto nō
 ob aliud dixisse p̄phetā. cor impij tāq̄ ma-
 re feruens. **D**eniq̄ sicut dixim⁹ de imagi-
 natiua virtute. ita p̄portionabilr suo mō

traducere possum⁹ ad potētias superiores
 nō organifatas q̄ sunt ratio et spūs. quibus
 ad actus istaz potētiaz nō sequat de per
 se corporis immutatio. quēadmodū virt⁹
 imaginatiua mutat illd. fit tñ. vt actiua
 vehemēter ipsa rō. rapiat ad se quodā mō
 potētiā imaginatiuā et ab actu suo suspē-
 dat eā. Sicut ipse spūs s̄litr actiuar⁹ rapit
 ad se rōez et imaginatōem. vt nesciat q̄ hu-
 iusmodi est. an in corpore vel extra corp⁹. ea
 que videt intelligat. **R**ursum fit aliq̄n redū-
 dantia superiorū hāz potētiaz in inferior
 res quēadmodū beatitudo anime/redun-
 dabit in corpus et dotabit illud.

Consideratio XXI

Passiones triplices spūales et rōna-
 les et animales. reddūt in virtuosif
 psalteriū decacordū cū cārico in-
 cithara. **S**pūs enī si quadā appropriatō-
 ne loq̄mur psallit. ratio cantat. sensus ci-
 tharisat. **V**ideam⁹ i primis de psalterio
 mystico. qd̄ ad exemplar cordis sicut et ci-
 thara ars ipsa fabricauit. **H**ocem⁹ ergo cor-
 pus seu lignū nostri psalterij vni affecti-
 uā superiorē. in qua tot corde sonabiles ex-
 tense sunt. quot sunt veritatis assertōes vt
 q̄ deus pat noster est. q̄ deus in celis est.
 q̄ deus est iudex iustus. et ita de reliquis

quasi digito aliq̄ studiose medi-
 tatōnis. **S**ed ne qd̄ nimis/spūs hz ple-
 ctri discretōis. q̄ tendit remittit cordas
 sententiōse veritatis. **R**ursum corde tales
 debito moderamēte tenent p̄cussē. reddunt
 sonos varios fm varietatē passionū. ita vt
 amor q̄ est generalis et radicalis passio sta-
 bilitat pro tenore. **P**orro decē relique pas-
 siones. efficiūt decē sonos alios principa-
 les de sonis enī lateralibz et appendicijs/
 nō est numer⁹ sicut nec de huiusmodi pas-
 sionibz. **C**onstituam⁹ si placet pro mā-
 nuductōe exemplari. psalteriū aliq̄ decē
 cordaz et decē oratōis dñice sententijs. sic
 et decē preceptis iuxta imaginatōem **A**u-
 gustini vel ex alijs scripture locis fabulari
 potuerat. **P**rimā cordā sumim⁹ et hoc no-
 mine p̄. et hec appellat patnalis adoptio
Secundā in hoc noie noster. que appellat
 fraternalis associatio. **H**abem⁹ tertiā cuz
 dicit in celis. hec est dei exaltatō. **H**abem⁹
 alias septē iuxta septē peritōes. q̄ sunt **D**i-
 uini nois scificatō. sanctificet nomē tuū

Dei dominatio. Adueniat regnū tuum.
Voluntariū diuine z hūane tū vnitiō. fiat
voluntas tua sicut in celo z in terra. Pro
pria defectio. panē nostrū quotidianū da
nobis hodie. Debitōrū multiplicatō Et
dimitte nobis debita nostra Tentatōnū
inuasio. Et ne nos inducas in tentatōez.
Bali eterni notatio S; libera nos a ma
lo. Percute cordā primā digito studio
se z attēte meditatōis / illa reddet sonitū
amoris dei. Percute cordā scōdā illa red
det sonū amoris proximī Percute cordā
terciā illa reddet sonū constāris audacie.
Percute cordā quartā illa reddet sonū ze
li z ire in pphanātes dei nomen. Percute
cordā qntrā. illa reddet sonū spei scē Por
ro corda sexta dū tangit / sonat dilectiōem
atq; leticiā. Corda septima. desideriū z p
secutōz. octaua dolor ēz odii. Nonā fugā
z horrozē. Decima timor ēz de suis viribz
fidētibz despatōem Potuerāt heclatio
ri sermone deduci. sōndendo q; etiā corda
prima q; est p̄nalis ad optio si tangat sa
piētē / digito sancte meditatōis / apte red
dit sonū quemlibz virtuose z spūalis affe
ctōis. Sic rursus in alia qlibet / q;uis nō
equa facilitate / repies / vt sit son⁹ tuus ml
tiplicatus sup numerū Ex qua resonā
tia fit. q; cadūt z recedunt maligni spūs vi
ciorz tanq; citharizante dauid. desinat ne
quā spūs exagitare saul. ita vt cuiuslibz des
cem sonoz principalū / possit aptari vna
ex transgressiōibz decē p̄ceptoz. Ad
dam⁹ ad hec q; dū meditatio nostra fertur
sup hmōi cordas sentētiōse veritatis. z ad
reddendū sonozitatē religiose affectōis
seu passiōis. Fit hoc aliqñ per rōnes sum
ptas eternas / z ex p̄mis sapiētie p̄cipijs
z tunc reddit son⁹ in psalterio tanq; de su
pnis. Fit hoc aliqñ p rōes sumptas ex af
fectibz z sensualibz expiētijz / z ita resultat
son⁹ in cithara tanq; ex ifimis. Fit hoc ali
qñ p rōnes sumptas ex deductōe conclu
sionū p principia p̄ia. vel p rōcinatōz ab
effectibz ad causas suas sumptā. z ita red
ditur canticū iocundū velut in gutture z
faucibz rōis. Sic psallim⁹ spūz mente
cantam⁹ in cordibz nostris cantica domi.
Sic citharisam⁹ mortificatis quodā mō
z p disciplinā desiccatis. alioqn nō ēēt psal
terū iocundū absq; hac cithara. Sic op
tabat psallere. canere z citharisare q; dice
bat. Exurge psalteriū z cithara exurgā di

luculo. Sed qd precor est. exurgere dilu
culo: puto qd est ad primos grē contēplas
tue radios splendētes p aīe regionē pro
tin⁹ erūpe z velut ex sentētia dicere. bonū
est cōfiteri domino z psallere nomi tuo al
tissime. in iusticiis modis dictis Ad annūci
andū mane p̄spiratōis misericordiā tuā et
veritatē tuā p noctē aduersitatis In deca
cordo psalterio cū cantico in cithara

Consideratio XXII

et vltima.

Passionalis sermones / assumi p̄nt
vt inducātur hoīes ad virtutē. ve
ritate tamē z discretōne semper obseruata
Laudat Arist. in rhetoricis illa iudicia
apud que prohibendū dicit sermōnes passi
onales z vberitas nuda. p̄poni iubet. Re
cte id quidē. si nulla ex p̄te iudex quereret
aliū de diuertiā tramite recto iusticie. que
admodū si nullos ynq; fieri p̄tingeret pa
logismos. ars de sophisticis z elencis fru
stra esset. Sed cū p̄suasiones passionales
quotidie fieri cernim⁹ aduersus veritatez.
tam per nos ipsos in quibz habitāt hmōi
passiōes ex corruptela pcti q; p̄ alios. q; s
prohibuerit (Sicut arguit angustin⁹ q̄ro
de doctrina christi. quis inq; prohibue
rit eloquentiā seu p̄suasione rhetoricā in
duci licere p̄ defensiōe veritatis z pro sua
in cordibz humanis plāratōe. vt libētē et
obediētē audiat veritas aduersus passia
tam z fucātā falsitatē. Adim⁹ in consi
deratōe. q; veritas tamē z discretio / semp
obseruetur. Vale enī pro veritate certarz
falsitas qm nō sunt faciēda mala vt bona
eueniant. Sillr nec asserēda falsa sunt. vt
veritas cōfirmet. Proinde si mouere q; sic
ris aliqñ p sermōnes passionales nō ob
seruata discretiōe. nihilomin⁹ magis effe
ceris. q; si equū velocē stimules ad curren
dū sine freno Sicut enī discretio / sine pas
sionali tacet. sic affectio sine discretiōe p̄
cipitat. Qua in re placet attendere quas
industrias obseruat discretio Discretiō
pmittit sepe passiōes aliq; viciōsas suc
crescere. dū plantādis virtutibz curā impē
dit. Docet quippe cā / pabola euangelica
de nō extirpandis pro oī tēpe zizanijs. ne
siml eradicet z triticū. Raro enī vel nunq;
germinat in nobis triticū virtutis / sine zi
zanijs aut paleis alicui⁹ vanitatis. p̄ferim
cū primū necesse sit eē illō qd aiāle est fin

aplm deinde illud qd spuale **V**iderint er-
go q̄ indifcrete se habeat eruditorum pue-
rorum vel aliorum aialium hoim/ qui paz diffe-
runt in moribus a pueris/ si protin⁹ eos q̄
fierint exere ab omni passioe viciosa. eos
velut ad spualem senectute subito pube-
re contederint. Si demum sine ordine r̄ tē-
pe zelus eorum. non fm sciam implacabili
feruore imo furore passionē oem pseq̄ mo-
liatur. Ampli⁹ vero pmittit discretio pas-
siones aliq̄s germinare vel crescere/ nō qz
placeant aut pulcre sint/ sed ne deteriores
inualescant passionēs. sicut retundit cla-
uus clauo. r̄ dolor est medicina doloris.
Sic enī respectus humane laudis/ vel ti-
mor infamie/ vincit aliq̄n turpiores adul-
terioz r̄ stuprozoz r̄ rapinaz aut alioz hu-
iusmodi flagitioz/ opatoēs. Sic tolerabi-
lius est pmittere diuisionē odiosam fieri
inter q̄sdā psonas/ q̄ impudico se amore
pmaculent. Sic ad felicē reipublice mi-
stratōem/ inducuntur ipsi p̄cipales aliq̄n p
fame repromissionē. Sic ad lrās cognos-
scendas pdest pueris emulatio quedā (lz
viciosa) vt socios exuperet. **R**ursus dis-
cretio sicut pmittit passionēs aliq̄s vitu-
pabiles sic aliq̄s laudabiles. p̄sertim ferui-
das r̄ sublimes q̄nq̄ cessat inducere. si in
deteriore exitū. eas versum iri cognouerit
Utpote si parere sibi. si frenum suum pa-
ri postea recusat. Non enī p̄ntia tātum
mō spectare satis h̄ discretio sed rerū exi-
tus prudēt ipsa metit. Nihil qdē subli-
mi⁹ sed nihil piculosi⁹ r̄ tentatōibz magis
expositū/ q̄ ambulare p̄ viā affectōis amo-
rose dū vehementiā in se h̄. sic amor vti. 3
d. r̄. vehementissima est passionū. **P**ostre-
mo placet ipsi discretōi. sobria mens r̄ mo-
desta. si t̄n sollicita est ambulare cum deo
suo. p̄ viā mādatoz suoz. r̄ hoc via regia.
a patribz trita. tanq̄ si iumentū sit apd de-
um. tanq̄ p̄trea sit asina quā agitāt iesus
in bethlem. Plus inq̄ placet tal̄ qdā rudis
mens. r̄ arida terra sine aqua/ q̄ si reiecto
freno discretōis/ q̄reret ductu p̄prioz affe-
ctuū in mirabilibz sup se p̄rupta mōrtū
p̄replatois. p̄ alta r̄ sublimis sapie. p̄ desi-
deria flāmantia q̄bz accendit felicitē qdē si
discretōi sp̄ in bescit/ saluare se in mōre et
illic/ despectis imis iubilare deo/ in deca-
cordo psalterio/ cū cāno in cithara r̄ cū 3
ppha abacuc dicere et snia. sup excelsa mea
deducz me victor i psalmis canēt. **F**init

Carmen ad Petrum

P

de alyaco **L**ameracen Cardinalē quō bec
vita quoddā somniū est.

Petre quē totū fronsis repleuit
Somniū cur nō miserā vocem?
Pluriū vitā: an caret sopore
Lor vigilantum?
Non caret/ nā quas aliunde somni
Tradimus causas/ nisi q̄ recludit
Dissa de corde cerebri meatus.
Fumida nubes?
Quis r̄ quantus varius frequensq̄
Fumus occursans modo vel recursans.
Occupat sensus vigiles abintus
Idola turbans
Ebriz testes/ varijs homo fit
Ebrius causis/ prout appetentum
Passio sese/ vehementer alto
Lorde profundat.
Honne vesano furiūt amore
Plurimi sic dat odium vel ira
Liuoz aut zelus vel opum cupido
Gloriayana.
Error hinc in vi stolidus resultat
Estimata/ species quod intro
Res quasi veras capit/ ac ineptum
Iudicium fert.
Somniās crebro vigil esse credit
Disputat versusq̄ facit/ reflectens
Se super/ dicit vigilo nec erro
Somniculosus.
Solvitur somnus quid eam sefellit
Conspicit/ vultis simili carere
Deliramento/ viciosa primū
Passio cedat.
Vana virtutum simulacra fingit
Passio/ nunquā bona/ indicatit
Fert suam p̄uauis frenesim/ videbit
Liber ab illa.
Liberat clamor/ melius monentum;
Solvit letargum/ reuerisa cessat/
Pena si detur/ sine vel furoris
Tempora labi
Fortis humane miseratus esto
Suavis interpres/ ratio vigore
Seruat in paucis/ habet hinc minorem
Culpa reatum.

Explicit.

Incipiunt capitula
huius opusculi de monte p̄templatōis